

quoniam pellem vetusta in de circa oculos primum eiecit et deponit. Sic fit etiam in multis peccatoribus/ quia renouatio sanitas spiritalis/ vel vita potius incipit eis in oculis cordis. Et de illa vidua quam petrus apostolus suscitauit in actibus apostolorum/ victricis/ quia ipsa primum aperuit oculos/ et viso petro resedit. Euidens est autem in multis litteratis/ litteratis inquam in sacris litteris/ ut videtur quod aliquid vite spiritualis habet in oculis cordis/ cum vires motiuas. id est affectus/ corruptissimos habent prorsusque mortificatas. Neque enim scintilla vitalis caloris/ qui est amor honestatis et aliorum que propter deum diligenda sunt/ nec aliquid etiam minima scintilla calet in eis/ cum nihil omnino diligat de his/ que ad honestatem pertinet. Contraria vero. id est vitiorum suorum voluptates et turpitudines/ totis desideriis concupiscant/ et totis studiis acquirunt. Adiciunt etiam ad cumulū malorum suorum/ ut et honestatem decorum suorum laudabilius/ quam in se extinxerit atque radicitus extirpauerunt/ tanto in alijs odio persequuntur/ ut nec verbum de illa audire nisi molestissime possint.

Quoties scire volui et inquisiui etiam quid de me diceret homines/ nesciebant domine quia frimones laudatiui molliter erant super oleum/ nunc autem te reuelante scio quod huius frimons iacula sunt mollita sunt transfigeria corda stultorum. Scio domine et nunc te docete/ quia frimones detrahentium iacula sellita sunt. Ista iacula et illa non declinaui/ sed etiam eis transdiedum cor meum insanissime et vicibus innumerabilibus exposui/ et iacula hominibus quibus anima nostra transfigeret quoniam exquiescentia tu scis domine de meus. Scio tamen te docete/ quia frimones adulationum et detractionum/ flatu veterum pestilentissimorum sunt validissimi/ ad extinguendum lucernam scitatis et gratie tue/ quoniam exposui eam flatibus hominibus.

Quid ergo mirum si extincta est/ plerumque flatu istos ut cor meum perflaret percuravi et quasi. Ego igitur ego ipse sum reus/ tot et tantarum extinctionum vite mee quod vivebam ex gratia tua/ ve mihi quod afflaret istos vel unquam exquiescentia/ vel unquam amari/ vel sustinui mihi extinctionem viuificae lucerne gratie tue. id est mortem spirituale anime mee/ docuisti me domine de me per Salomonem proverbia. xvij. quia sic in igne probatur aurum/ et in confatorio argentum/ sic homo probatur ore laudatiui. Hoc igitur docuisti me quod ignis vehementissimi ardoris sunt verba laudatiui. hoc domine nesciebam. Propter hoc ad instar furiosi vel potius demoniaci/ in ignem istum quoniam poteram inirebam me.

Quid igitur mirum si miserrima anima mea/ in tantis ardoribus sepe incedio perijt. Si omnia bona mea

tantis ardoribus crusta sunt et consumpta sunt/ non tamen mihi ad iracundiam/ quod ut ait Gregorius a tempore eductus/ velut pestis totam mentem de graduat. Et hoc quod verissime dici potuisset/ quia velut incedium animarum totam vastat nihil ex bonis gratie tue prorsus relinquit. Quid persequar de singulis vitijs meis et peccatis quibus velut immanissimis beluis deuoratus dum me tradidi/ quod enim ex hominibus beluis de misera anima mea non est satiata. Ego miserrimus et insanissimus quasi omnes iuitalsem omnibusque primum praparasse. Et quasi dixissem vobis tuis/ quod posuisti in ore. Esa. propheta. uniuerse bestie saltim conuenite ad deuorandum. Sic omnibus percuracionem opulentissimam de anima mea et praparavi et feci. Hec quod dicenda sunt ab hominibus sciam/ quod omni genere vitiorum et peccatorum se maculauerit. Elia autem est peccator qui capio/ qui non multas cathervas demonum de anima sua spiritualiter pauerit/ multaque eis primum de illis fecerit. Dum me laudabant/ quod faciebam domine de me. Rursum quid non flatu oris mei lucernam scitatis tue extinguebam/ et cor meum lapade. id est quando spiritus sancti/ ipsemet insans extinguebam. An mortem non spiritus patuerunt fenestre domus mee. id est oculi/ sunt et aures. Quia pata fuit lingua mea ad stultiloqua et maliloqua quibus anima extingueret. Quia parate manus mee ceteraque membra corporis mei ad exhibendum se arma iniquitatis peccatorum. Quia plenus fuit os meum spiritus amaritudinis et doloris. Quis unquam mihi quod displiceret locutus est/ et non paratissimum ac copiosissimum me inuenit ad ridentem ei deteriora. ac si ad usuras grauissimas recipem/ quoniam quibus mihi bona vel mala dicebant vel fiebant. Domine de me/ quanto maiora quanto plura quanto deteriora reddidi maledicentibus mihi et malefacientibus si reddere potui talia. Nun autem voluit. Domine de me/ vni mihi tanta prinitas/ tanta mihi promptitudo in omni genere mortis anime mee/ vni mihi amores et desideria cuiuscumque mortis anime mee/ cui furiosa fuit tanta voluntas/ fuit inquam transdiedum se in omnem ignem et aquam/ et in omni mortis piculum. Domine de meus vita mea et salus mea quod videbam in te vel sentiebam ex te/ ut tantis studiis/ tantis insanissimorum desideriorum ardoribus querere discedere a te/ et in mortem meam ire. Domine de me/ deliciae tue sunt esse cum filiis hominum/ deliciae tue erant esse mecum. Ego vero discedebam ac fugiebam ac si mors mea esset tecum/ et mortifera insequebar/ et ad ea currebam eisque adhuc ihereo si ipsa vellet videri adhuc in vita mea. Clamabat ad te sanctus David. Ne discedas a me/ ne discesseris a me/ ne elongeris a me. Proculdubio cognoscebat te esse vitam suam/ cuius discessum et elongationem sic se formi-

Capitulum

dare ondebatur. Si ppf qd dicebat ne discedas a me. An ē h possibile vt imēstas pietatē / t dulcedinis tue pmittat h / vt discedas a qd cūq vī deferat ipm. tu em dixisti iā pluries ego pm^o t nouissim^o in decessu. Pm^o es em in diligendo t adherēdo atqz appropinquādo nob. Non em deferis nos / nisi pūs desert^o es a nob: s solūmodo postqz nos elongauerim^o a te. sic dixi sti p os David. Ecce qui elongāt se a te pibūt. Quid g q clamat scūs David. ne discedas a me: ne discesseris a me. t ne elongeris a me. Lū h nunq sit pijsime volūtatis tue / vicz vt nos aliq deferat vel relinqs. h m q clamabat: vt tu ipm pfuaret: t vt ipm se abycere nō permitteres. Ac si diceret. Conserua me mihi / et me tibi. Nisi em custodieris ciuitatē: frustravi glat q custodit eā. Quid g dñe de^o me^o decepit me. qd illuſit mihi. qd suasit mihi tā infelix cōmertiū / tā mortiferā cōmutationē / vt te vī tam t gloriā cōmutarē / in mortē pessimā istā. vt. s. te vitā meā t salutē desererē / t mortē istā vilissimā atqz turpissimā amplecterer. Dñe de^o me^o non erat voluptas nec illa vtiqz veriois ac de rōnis: s fallax t fallacia / t ab ebrio dormiēte somniata. Pm^o igit inebriauit me / t soporauit cogitatio tēptatiōis: iebriatū xō et dormiēte facile fuit in istud tā fantastiū tā noxie illusionis illicere: ppf h vigilātissime pcepisti dñe de^o me^o. Parū differt dormiens a mortuo. Nihil em sensus habet aur viriū. ligatus ē sensus iterior t oēs vires corporis. Dñe de^o in istā ipotētiā duxi me / vt nihil possim horadormitiōis t somniatiōis isti^o ptra hostē vt aduersariū meū. Vires qz ex virtutib^o t donis tuis habebā / t arma etiā pieci: nec auxiliū tuū iuocaui / q pmpriissim^o adiutor es oib^o in uocātib^o te in xitate. Hoc vtiqz facē debuisses t aūqz irrueret in me ista tēptatio / t in ipo etiā tēptatiōis initio. Ego xō miserrim^o atqz vilissim^o t oī bono idignissim^o: oī dānatiōe t morte dignissim^o: oīno me aūti a te t in istū infernalē lethēū / fluuiū voluptatis mortifere me imersi / dñe de^o me^o ac si xā voluptas esset q me ad lethargiā spūalē istā iduxit. In illa cōparatiōe suauitatis tue / t cōpassiōe iucūdisi me ac viuifice societat^o t habitatiōis tue. Absit em vt ait tāt^o t sapiētissim^o Aug^o. vt tanta delectatio sit in vitis / qta in xutib^o. Si placuit voluptas: vbi cā infanissim^o qrebā: vbi q rere illā debebā: nisi in te fonte vnicō suauitatis incogitabilis. Miserrim^o ego t infanissim^o corrupti palatū cordis mei. infeci ipm / t idui

ipm spurcitia somneitat^o isti^o: t illusorie voluptat^o. Desijt g mihi sape xā / ac pura t ppetua bonitas: desijt mihi sape multitudo dulcedis tue dñe. Quia sic dicit brūs Aug^o xbu h expōnens / ei soli sapit q palatū cordis nō pdidit: s febre iniquitat^o. In h pfundū mort^o mee dimerſi: t nō pcipiebā q in eis sūt. Lū spū pdit^o erā: t de illo viuebā: spūalis exitebā: t diudicabā oīa. tūc nō erat carni vel diabolo loc^o deceptiōis vel illusiōis. Tūc em de vigilās erā interi^o. Vigilia xō: somnia nō solū nō admittit: s etiā porsus extmīat t excludit. tūc certissimū erat mihi: verissimā purissimā viuificāqz: t super oēm cogitatū eē bonitat^o tue suauitatem t oēm aīiū etiā si xā eēt abominationē eē horrificā. Sic me infanissim^o ipe in mortē dedi: extingūes in me spm vite. i. inspirationē sanctissimā: q ex te viuebā. Et ex hinc factū ē mihi vt mors ipa mea delectabilis mihi sit: t placeat mihi: Tera vita q tibi piūctissim^o adhibebā: mihi nō solū molesta s itolerabilis sit. q puerſitate q maior infania cogitari possit: dñe deus me^o. Si supbia mors mea ē: p quēcūqz extra mus ipi^o. q mors turpior t vilior ē aut ridiculofitate ei compabilis. Lū em sola vita hūiatiōis nre sub oīpotēti manu tua / nos tibi sola piūgat t societ. Proculdubio supbia ē q nos a te sepat: q vita xā ac brā es aīaz nostrarum. Quid em suppire ē nisi supire: qd ē de imo futuris: vltimēqz subiectiōis q deo subesse debem^o in sublime xissimū ac falsissimū q alijs hoibus supeē volum^o ac pesse: q qd ridiculosi^o cogitari pōt. ppf qd sapiēter ait sapiēs Seneca dicēs. Si videres murē vnū dñari ceteris murib^o risum teneres. Qua ppf cū nihil ampli^o hz vn^o hō: qstū ē ex natura t cōditiōe sue speciei q alijs alioz: ptra ius t legē nature ē: vt velit^o alijs hoib^o dñari. Q si qd sciētie vel ptātis vel alteri^o cuiuscūqz excellentie cuiqz a creatore donatū ē ei: alijs in eo fuisse tenetur t nullaten^o appropriare sibi illd debet. Quare manifestū ē: furti illū reū effici: q tale donū qd idubitan^o publicū ē: sibi soli appropriare psumit. Thui^o aut exēplū euidentissimū i visu auditu. t in vno quoqz officioz alioz qd^o mēbra singula pdita sunt. Nō em licet vel possibile ē naturalit^o oculis appropriare visum sibi q vtiqz dat^o ē eis vel poti^o ipositi^o tanqz officio. nō ppf se s ppf totū hoīem atqz totū corpus vt dicit Greg^o. sup Ezech^o. Quia si hz t delumine scie. qz nulli ex sapiētib^o ppf se solū datū ē: s ppf corp^o ecclesie dei. Dispensatio igitur

3 sola luminis isti tradita ē unicuique ex doctoribus sacris. Quia ppri manifestū ē q̄ri furti imo tam execrabilis sacrilegiū rei sunt. q̄ lumē scie diuinalis sibi appropriare p̄sumūt. Puto at hāc eē cām ppri quā perijt plerūq̄ sapiētia a sapiētib⁹. ⁊ itellec⁹ prudētiū vel prudētie potius abscondit⁹. q̄ benignissim⁹ de⁹ in oib⁹ donis suis. vult h̄re prudētes ⁊ largos atq̄ liberales dispensatores: nō sacrilegos ⁊ auaros raptores. Nō igit mirū ē si furib⁹ ⁊ latronib⁹ tā p̄ciosa dona sua cōicare vel credē non vult de⁹. Jā em̄ edocti sum⁹ ex pabolis euāgelicis: q̄ suis fidelib⁹ multiplicat dñs talēta tradita. Manifeste igit video te illumināte dñe de⁹ me⁹: q̄ iuste deseris supbiētes in donis tuis: ⁊ vtentes his tanq̄ suis. Desereris ab eis pro eo q̄ supbiūt p̄tra te. supbiūt a dispēsatiōe donorū tuorū sibi tradita. In dominiū imo in rapinā vsurpare appropriatiōis: in q̄ nō solū tibi iniuriant mysteriū tue dispēsatiōis abijcientes: s̄ etiā toto corpi ecclesie / cui⁹ bona oīa p̄ rapinā sacrilegā sibi vsurpāt ⁊ appropriāt. Ibi in abbatiā dei in q̄ christ⁹ dñs de⁹ abbas ē. in q̄ scōrū cōis regula ē ⁊ cōicatio sc̄i spūs vniēdi officii. Proprietarij sunt effecti. ⁊ nō cōicātes bona oīa: ⁊ sic excōicat⁹ tā pie cōicātes: excōicati sunt ⁊ a cōione viui corporis mystici tui / q̄d ē ecclia seipos sua pueritate reddūt alienos. Et ppri h̄ vitā quā de cōione sanctissimi corporis hui⁹ accipiebāt ⁊ p̄cipiebāt: sibi metip̄s auferētes. mēbra q̄a p̄prio corpe separata: ip̄a separatiōe moriunt⁹ ⁊ arescūt. Et a te igit vitā dā aīarū de⁹ me⁹ / ⁊ a corpe sacratissime ecclie tue / quā spūs tu⁹ viuificat ⁊ regit me se parauit ista supbia / p̄ter ⁊ auaricia. Quia p̄pter dñe de⁹ me⁹ si feci istud: ⁊ si ē iniquitas hec in manib⁹ meis. Ego solū sum actor mortis mee ⁊ ver⁹ homicida mei ip̄si⁹ / q̄ iusta ē dānatio dñe de⁹ me⁹ dānatio supborū: ⁊ q̄ rectū et q̄ equū / q̄q̄ p̄ oīa laudādū iudiciū tuū de ip̄sis. Iusta desertio: q̄ eos deseris ⁊ sibi met ip̄sis relinquis. Magna ē ira tua / dū eos si bijs p̄sis dimittis: neq̄ em̄ sanior pōt eē furiosus inimicis: q̄ ip̄e sibi sit. Nō pōt ei eē furiosus insidiator: nec vigilātor: p̄curator mortis / q̄ ip̄e dñe de⁹ me⁹. Nō pōt furiosus carnifici crudeliori tradit⁹: q̄ ip̄e sic suis mēib⁹ pessimis se uissimisq̄ tradit⁹ ē furiosus sibi ip̄si sic relictus. Domine de⁹ q̄s vidit vel videre potest infanias deserentiū te: ⁊ recedentiū a te: nisi cui tu ip̄e illuminaueris. easq̄ reuelaueris. dñe de⁹ me⁹ q̄ amara ē mors ista / q̄ se a te vi-

ta abrupit: tā obcecatisimā aīa furiosa: cuius amaritudo si sentiret: nemo in illā se inijceret. Nemo a te iucū dissimā vitā abrumpe se vellet vel etiā se posset. Quis em̄ gustare pōt vt ait scūs Job q̄d gustatū afferat mortē. Talia sūt mortifere voluptates / aliaq̄ venena / q̄ misipientissimis aīab⁹ ppinat diabol⁹. Dñe deus me⁹ si sentire pōt amaritudo mortis q̄s eā nō horret: q̄s eam viriū suarū conatib⁹ nō declinaret ⁊ fugeret. Dñe de⁹ me⁹ si sentiret p̄sentie tue suauitas / ⁊ inhabitatiōis tue / i aīa bus in q̄b⁹ es viuifica iucūditas / q̄s se a te abrumpe ⁊ separi pateret: hec igit ē mors p̄cōrum pessima. q̄ q̄sq̄ aīas peccantiū mortificat vt sensus in eis spūales ⁊ ppri hoc seip̄s cū amarissima sit atq̄ durissima / sentire non sinat. Dñe de⁹ me⁹ credūt se suauiter viuere q̄ tā amara acerbissimāq̄ morte h̄mōi vlt⁹ mori sunt vel moriunt⁹. Dñe de⁹ me⁹ ista mors me trāssigit atq̄ trāsuerberat / gladi⁹ viuific⁹ xbi tui ⁊ mētis viscerib⁹ meis illā infigit: dum ip̄am in cor meū tā patenter impungit. Dñe de⁹ me⁹ q̄ desiderabiliter oīpotētis virtutis ⁊ p̄dulcis miscōie tue ē mira culū / cū gladio xbi tui mortē istā p̄ eandē ip̄am mortificas / expellis / atq̄ diffugas ab aīabus / q̄s supabundantissime pietatis tue dignatiōi placet viuificare. Sufficere deberet ⁊ supabundare etiā mors ista ad abstergendos ⁊ diffugādos p̄cōres. Sufficere deberet gladi⁹ acutissim⁹ ac viuific⁹ xbi tui: ad trāssigēda ⁊ digladiāda corda sic mortua. Ulex qm̄ docuit ille scūs ⁊ sapiētissim⁹ Greg⁹. q̄ grām cōpūctiōis puocat q̄ pcurat / pūisio inferni. tēptabo gladiū tuū acuire morte illa / ⁊ malis illis nouissimis penalitatis illi⁹ incogitabilis. Dico igit o infanissime p̄cōr / q̄ nō dū discedis a morte ista tua pessima: nō dū reuerteris ad deū / beatissimā vitā / iu cū dissimāq̄ salutē tuā: q̄ demētia nō times a facie gladij / quā vibrauit sup te oīpotētissim⁹ / q̄ capiti tuo impēdit. A q̄ nō ē possibile p̄tectiōis armaturā eē / neq̄ vllū effugiū. q̄re te nō trāsuerberat ⁊ in frustra concidit cor tuū / timore horribili ⁊ terrore inassecrabili. An oblit⁹ es q̄ ex ore sedētis in throno vel regno oīūz seculorū / p̄cedit gladi⁹ ab vtraq̄ p̄te acutus. q̄d ē dicere / ⁊ aīam ⁊ corp⁹ morte p̄petua trāssigens. P̄cedit inq̄ iam digladiatur⁹ siue cesurus. Ihic est gladius elimatus vt splendeat ad instar fulguris. ⁊ acutus vt cedat victimas. Iux sermonē Ezech⁹. P̄cedit igit incompatibiliter maiore rapidi-

Capitulum

tate/ q̄ fulgur: descēdit sup te vibratiōe oīpo
tentis dei/ manus dei feriētis. Et nec duz ti/
more cōcideris: ne dū dolore scinderis: q̄ au-
dacia v̄l securitate spectas sagittas arc⁹ diui-
ni iudici/ contra te extēssimi v̄l intēssimi i-
Si qdē arcū suū tetendit dñs de⁹ / et parauit il-
lū: et in ea paut vasa mortis eterne: q̄ sunt sē-
tentie iustissimi iudici ipsi⁹ / mortē irrogātes
etnā/ oīb⁹ illis q̄ nō sūgerūt a facie arc⁹ isti-
us. Si qdē metuētib⁹ se/ dedit signatiōē vt
fugiat a facie arc⁹ isti⁹. Ego em̄ clamo tibi q̄-
tū possum: declina/ fuge/ sagittas istas/ p̄tra
q̄s nulla est armatura p̄tectiōis: a q̄b⁹ sola de-
clinatiōe et fuga effugit. Quis hoīm v̄l etiā
aīaliū eousq̄ vsq̄ desipuit v̄l insaniuit: vt tā-
q̄ signū ad sagittā positū/ sagittas expectare
auderet. Quis gladiū capiti suo impēdēs nō
expauit: et p̄fertim gladiū tā fortē feriētis dei/
tā dire cōcidētem nō expauit. An ignoras o
miser/ oīni dānatione et morte dignissime qz
nō ē tibi defensio v̄l euasio/ v̄l adiutoriū con-
tra dei feriētis vindictā. Et qz nō tibi p̄tectio
v̄l refugiū ē cōtra irā ipi⁹. An ignoras q̄ hor-
rendū sit incidere in man⁹ dei viuētis et irati/
iuxta f̄monē Apli. Nō times ignē illū eternū
flāmas inextinguibiles/ et ardores sempiter-
nos: de q̄b⁹ dicit dñs p̄ Esaiāz. Quis ex vob
habitare poterit cū ardorib⁹ sempiternis: ter-
ribilis nanqz ē expectatio iudici/ et emulatio
ignis q̄ cōsumptura ē aduersarios: sicut dicit
Apl⁹ ad Heb. xvj. Si terribil⁹ ē et vnde ē tibi
ab ea securitas: aperi oculos cordis tui o mi-
ser/ et vide qz nō solū minat tibi infern⁹ inten-
tas tibi oīnia tormēta sua. Et etiā oīmpotēs de⁹
minat et dese et de creatura sua et etiā de toto
mūdo Sapieñ. v. Ibi em̄ expresse legi⁹ de om-
nipotēti deo: qz accipiet armaturā scel⁹ illi⁹ /
et armabit creaturā ad vltionē inimicōz: indu-
et p̄ thorace iusticiā: et accipiet p̄ galea iudici
tū certū/ scutū inerpugnabile/ eq̄tatē acuit
duram: irā in lancea: cū pugnabit cū illo orbis
terrarū cōtra insensatos. Et multa alia ibi de
his euidēter minat/ vicz de creaturis q̄ ad vl-
ciscēdas iniurias et cōtumelias q̄s insensati et
impij irrogauerūt creatori. Creature arma-
būntur. et excādescēt aduersus eos: sicut legi⁹
Sapieñ. xvj. vbi dicit⁹. qz creatura tibi factori
seruicēs: excādescēt intormētū aduersus impi-
os. Hec ē pluuia belli/ de q̄ dixit sapiēs et sac⁹
Job: donec pluāt sup illū deus bellū suū. Ti-
mes a scintilla p̄modica ignis corporalis: et non
times ab ardorib⁹ imēssis et sempiternis: times

a morsu pulicis vni⁹: et nō times ab ira que cō-
sumptura ē aduersarios. Nūc miser time et fu-
ge/ dum et timere saluberrimū ē et fugere tibi
possibile. Et patet tibi ille copiosissim⁹ miseri-
cordie dei sinus/ aut tutissimū dei refugium.
¶ Si dixeris mihi: nō possum timere/ vbi v̄l
vnde accipiā v̄l inueniā. Rādeo tibi et repli-
co cōtra te: vbi inuenisti v̄l vbi accepisti secu-
ritatē q̄si liber/ et imunis sis a vetusta ira. Lū
ista maxime terribilia sunt iter mala penalia:
q̄ demētia dicere potes qz nō tibi timor ē a fa-
cie illoz. An nō innatū ē homib⁹ / et alijs aīali-
b⁹ timere et fugere a facie maloz sibi iminētū
et p̄fertim mortis/ et mortē iherētū. Hec em̄ vis
nature ē/ qz vicz natura oīnia aīalia docuit ti-
mere/ scz fugere a mortis atqz penalibus/ et a
morte potissimuz. ¶ Si adeo penalia adeoqz
notia mala: timorē tibi incutere nō sufficiūt:
scutiāt tibi pudorē saltē/ ob p̄briū illud sempi-
ternū / qd nulla obliuio delebit. Ingerat ti-
bi cōfusiōne spectaculū illud ignominie/ et cō-
fusiōis vniūsal: in q̄ oīnes seditates tue/ om-
nes turpitudines tue/ oīa pudēda tua/ qd ē di-
cere oīa ea q̄ aspect⁹ tibi erubescēd⁹ ē pate-
būt/ oīm viuoz et mortuoz oculis. Erubescē
saltē i cōspectu iimicōz tuoz appere taz vilis:
tā ignomiosus et despectabil⁹. ¶ Quid loquar
de curia toti⁹ celestis cōspectui/ et innumerabi-
lū exercitū. Et toti⁹ ecclie scōz q̄ cū christo
regnaturi sunt. Adhuc et insanissime/ q̄ ipudē-
tia ferre poteris/ p̄ cōfusiōe tū et tate ignomi-
nie spectaculū. Ip̄m dō aspectū terrificū oīni-
potētis iudici/ qualit⁹ poteris sustinere: q̄ mō
vix ferre potes faciē sacerdotis vni⁹: audien-
tis in p̄fessiōe pctā tua. In aspectu nāqz iudi-
cis illi⁹ euidēter videbimēstratē magnitudi-
num/ abominationū/ iniquitatū et iniusticiarum
mōstrificasqz et horribiles voluptates et sedi-
tates tuas: q̄ in nocte p̄firis vite etiā a diligen-
tissimis p̄scrutatorib⁹ suis inq̄site sunt. Tāta
nāqz erit tūc claritas iudici/ vt p̄ immēstrate
sua: oīa pctā n̄ra et vitia lucidissime videātur.
¶ Deniqz attēde q̄tū erit tormētū itueri vul-
tū illū terrificū irati iudicis: q̄n ip̄e scissim⁹ et
sapiētissim⁹ Job: petebat abscondi i inferno: do-
nec p̄trāsierit furor: ira vicz q̄ apparebit i vul-
tū illi⁹: dū sederit in iudicio: ferēs s̄nias et ne
dānatiōis in ip̄os et reprobos. A facie ei⁹ pe-
tebat abscondi iob i inferno: vel ne vidēt adō
terrificū vultū ei⁹: vel ne videt ab eo. Eius
aspect⁹ oī fulmie incompabil⁹ terribilior est:
sic dī p̄ p̄pbam. Malach. Et q̄s stabit ad vi-

dendū eū. Ignis iudē in cōspectu ei⁹ exarde-
scet ⁊ in circuitu ei⁹ tēpestas valida/ rapiens
in abyssū certissimā infernalē/ ⁊ submergēs i
mari amaritudinū eternarū/ omēs illos q̄ in
pte sinistra corā iudice repient. Hīs et hmōi.
tātis malis ⁊ iam iāq̄ q̄ hora nec scis nec pu-
tas tibi imminētib⁹: exacue vba dei/ q̄b⁹ oīa
ista reprobis oīb⁹ cōmiant. Hīs iugit̄ cōtēde
cōcide ⁊ digladiā duriciā cordis tui. Oblatu-
rus igit̄ pie ⁊ scē orōnis sacrificiū ignē et gla-
diū tibi assume ex his ⁊ hmōi/ sine q̄b⁹ vix aut
nunq̄ cremaſ aut mactaſ in orōne cor huma-
num. Forsitan aut̄ ⁊ alio pcutiēte aliocq̄ inflā
mante ⁊ facili⁹ ⁊ citi⁹ imolab⁹ hmōi sacrificiū.
Sūt em̄ sacri doctores q̄ norūt dire ⁊ dure p-
cutere in gladio isto: ⁊ istos ignes accendere
in cordib⁹ auditorū. Cōsilio aut̄ meo tuipe p
temetiḡm faciens in pte ista qd̄ poteris: ⁊ ni-
hilomin⁹ auxilijs sacrorū doctorū ⁊ p̄dicatoz
iuxta quod dixi vteris.

De lucta anime in oratione. Ca. LII

Est hec prose

p q̄r i orōne q̄ ei accidūt: p h q̄ ipa ē
lucta cū deo seu ptra deū. Et h in
sinuatū ē nob in lucta Jacob: q̄ luctat⁹ ē cū vi-
ro seu angelo in q̄ ei apparebat de⁹: sic legitur
Gen. xxxij. q̄ lucta extorsit ab eo si fas ē dicere
bñdictionē. p̄p̄ qd̄ dī ibi. qz dixit de⁹ i p̄i iacob
Qz si aduersus deū fortis fuisti: q̄to magi ad-
uersus hoies p̄ualebis. Nec p̄tereūdū est tibi
q̄ lucta ista de nocte facta fuisse scribit. p̄pter
qd̄/ cessante auroa dixit angel⁹ ad iacob. Di-
mitte me qz iā auroa ē. Lā aut̄ in h ē. qz nox
siue nocturnū tps cōueniēti⁹ tps ē orōni siue
lucte: q̄ luctādū ē q̄si cū deo in orōne. Et hui⁹
due sunt cause. s. q̄es ⁊ solitudo. Quies qd̄ ē
qz orō cor liberū/ ⁊ q̄etū req̄rit ab alijs actib⁹
⁊ occupationib⁹. sic sc̄ptū ē de rege Josaphat
q̄ timore p̄terit⁹ totū se ptulit ad orādū dñm
Nō em̄ cor de dimidio aut q̄libet modo p̄rito/
orād⁹ ē de⁹. s. exēplo Salomonis Sapient. ca.
viij. Ex totis p̄cordijs meis dixi/ da mihi sedi-
um tuaz assitricē sapiam. Et David. Llama-
ui i toto corde meo exaudi me dñe. Neq̄ em̄
fortissimū ptra deū luctari nisi totis virib⁹ cō-
ueniēs ē. Nec tu ignoras/ qz ad compatiōē
fortitudinis dei altissimi: nulle sunt vires hu-
mane. Nō em̄ fortitudo ptra deū. sic dic̄ Sa-
lomō i lib. p̄rou. Tote igit̄ vires tue colligē
de atq̄ corrigēde tibi sūt si vis fortis ēē i lucta

hmōi cōtra deū. Sic ⁊ solitudo lucte isti: vicz
orōis cōueniētissima ē. Ip̄e em̄ h docuit i euā-
gelio Matth. vi. Tbi docet nos orare in ab-
scondito ⁊ clauso cubiculo. nō solū p̄p̄ h vt
inanis gloria declinet: s. etiā ne corda n̄ra ra-
pian ad se/ q̄ circūstāt ⁊ nos nob excutiant.
Sic dic̄ Seneca de seip̄o. Hodie inq̄t miscōie
sunt. nemo pulsat ad ostiū meū/ nemo corti-
nam meā trahit. Nihil q̄ppe nobis facili⁹ ex-
cutit: q̄ nos ipsi: nihil relinq̄t nos facili⁹: nihil
p̄trariat nob/ q̄ cor nostrū. Hic ḡ reminiscen-
dum ē tibi/ eoz q̄ audisti de luctandi pitia seu
astutia ⁊ de ipa fortitudine. Quidā em̄ in ista
lucta ⁊ vix ea cepta statim cadūt/ ⁊ deiciunt⁹
deficiētes: nihil laboriosi⁹ ⁊ molesti⁹ ruputā-
tes q̄ ip̄m orare. Causa aut̄ in h ē/ leuitas ⁊
lubricitas cordis eoz: ignorātiāq̄ paup̄tatis
atq̄ defectuū: necnō ⁊ bonoz q̄ p orōne obri-
nent atq̄ maloz q̄ pillā auertūt. Quib⁹ ma-
lis accedit ⁊ illa alia ignorātia: qua nesciunt
impiri: deū paratū ēē ad audiēdū desideria ⁊
voces supplicantiū. Quis em̄ eousq̄ fatuus
vel idignās ē/ vt deo p̄bēte aures/ nō ei tota
auiditate loq̄ vellet. Saluberrimū aut̄ p̄siliū
ē/ orōni assuescere/ ⁊ cor suū ab hmōi leuita-
te ⁊ lubricitate auertere. atq̄ ad stabilitatem
reducere. Ip̄a nāq̄ luctādī assuetudine/ mi-
rabiliter adiunat̄ grā luctatiōis isti⁹. Presta-
tur etiā robur p̄ eā ad luctandū. In p̄cedētib⁹
bus xō vbi de orōne inq̄tū vitulus laborū ē
locut⁹ suz/ ⁊ exposui tibi sex fortitudines orō-
nis: tanq̄ qdā vi ossa vituli hui⁹. De pitia q̄
⁊ astutia luctādī tria didicim⁹ a sensu ⁊ expe-
rientia. Quorū primū est eleuatio adūsarij
sup humeros p̄p̄ios. Lū em̄ luctator eousq̄
potuit/ vt aduersariū suū sup humeros leua-
uit: facile ē ei portare ip̄m atq̄ deicere. Hoc
aut̄ nō fit nisi p̄humiliationē: q̄ semetiḡm sup
ponit luctator adūsario siue supponit eundēz
sibi. Quo artificio sp̄ vtendū in lucta ista. pro-
pter h̄ igit̄ videt̄ dictū. humiliamini sub potē-
ti manu dei/ h̄ artificio vsus fuit rex Achas:
audita cōminatiōe dei p̄ p̄phetā: q̄ cōminat⁹
fuit ei/ q̄ dimitteret posteriora ei⁹ ⁊ nō relin-
queret de stirpe ei⁹ mīgentē ad parietē. Re-
currebit igit̄ statim ad artifiiciū illd̄ qd̄ humili-
tatis ē. p̄p̄iū. humiliavit em̄ se in p̄spectu dñi
Et p̄p̄ h̄ si fas ē dicere/ in lucta orōnis vidit
dñm. p̄p̄ qd̄ dixit dñs. qz humiliat⁹ ē in p̄spectu
meo rex achas: nō inducā malū h̄ qd̄ locutus
sum ptra achā in dieb⁹ suis. Hāc astutiā insi-
nuauit nobis Ec̄cs. in fmōe quē in p̄cedentiā

Capitulum

bus audiuiſti / quo deſcē. oſo humiliat ſe. ⁊c. Sic igit nosmetipſos exaltādo ruim⁹: ſic deū exaltādo ⁊ nosmetipſos humiliādo: q̄ſi ſup ipſum in lucta iſta exaltamur: ⁊ victores ei⁹ effici-
mur. Nō em̄ alia via ē vel artificiū ſubiiciēdi nob deū: q̄ ſubiiciēdo nos eidem: qd ad ſub-
 iectionē obediētie nō incōueniēt refert. Et fi-
 cif em̄ deus oēs obediēs obediētib⁹ ſibi ſicut ſcriptū ē. de Joſue in libro ei⁹. Steterunt igit ſolet luna deo obediēti voci hōis. Ipſa etia⁹ veritas in euāgelio. dic. In qua mēſura mēſi fuerit. metiet⁹ ⁊ vob. Et expſſe bt̄is ac ſa-
 piētiffim⁹ Amb. qz nulli⁹ vnq̄erit de⁹ poſſeſſio niſi q̄ ipi⁹ dei fuerit poſſeſſio. Ampli⁹ nōne ex-
 preſſe dic. Ap̄lus ad Rom. ix. dico chriſtū ie-
 ſuz fuiſſe miſtruz circumciſiōis iudaici ppli ⁊c. Quid at ē dicere aliō miſtrū / q̄ ſeruū v̄l fui-
 tem / ⁊ defuit⁹ ipi⁹ qd⁹ ⁊ fuiuit nob ⁊ officio-
 ſiſſime fuiſe par⁹ eſt. In ſmonib⁹ exhortatio nū ad p̄poſ ſepe oñdi / ex ipi⁹ testimonijs ſc̄p-
 turaz: qz nō ē fruitium ſp̄iale / q̄ indigere poſ-
 ſum⁹: qd ipenob impēdere dedigneſt. qn po-
 ti⁹ ⁊ interdum remittētib⁹ multa iugit⁹ ac q̄ſi
violēt impigit. Scōa aſtutia in ope luctatio-
 nis ē ſuplātatio. p quā v̄l pes elubricat⁹: v̄l ſb-
 ſtramētum ſue ſuſtētactin cui pede v̄l vtroq⁹
 v̄l altero initebat ſubtrahit⁹. Lū ḡ cōtra te vi-
 tijs tuis / ⁊ pct̄is ſolis initat cōtra te: ⁊ aduer-
 ſet tibi oñs de⁹: ſubtrahet illi ſupodiacta iſta
 ⁊ cadē nccē habebit. Qua pp̄r māiſteſtuz eſt /
 qz q̄cūq⁹ in orōne ſic cum chriſto luctat⁹: vt vi-
 tia ⁊ pct̄a imbi deſerat: ſupodiactin ei ſubtra-
 hit⁹: ⁊ pp̄r h̄ ipm cadē cogit. Nō habet em̄ v̄n-
 ſter: nō habz ſulcimetum q̄ ſuſtētet cōtra nos
 cū iſta ei deſuerint / q̄ qdē ſtatim vt volum⁹ ea
 deſūt. Ip̄a em̄ vitia n̄ra ⁊ pct̄a: ſi ea nos ei ſub-
 traxerim⁹: ſtatim nō ſolū ruunt ſed etia⁹ pere-
 unt. Nō habet em̄ fundamētū vel ſuſtētamē-
 tum: niſi nosipſos. Accidēs em̄ nō ſtat / niſi p
 ſubiectū vel ſuſtinēs ipm. **T**ertia aſtutia i
 opatione luctatiōis ē ip̄a fatigatio aduerſarij
 ⁊ aſtutia iſta vtunt⁹ plerūq⁹ / qui agiles ⁊ expe-
 diti corpe: p̄tra corpulētos ⁊ ponderoſos cor-
 pore luctatores ſunt. Et h̄mōi aſtutia nō qui-
 dem p defectū laſſitudinis valet / cōtra fortis-
 ſimū deū: ſp̄ p quādā ſilitudinē. tanq̄ em̄ ſati-
 gareſ clamorib⁹ orantiū. tanq̄ deſiceret qua-
 ſi nō valēs eis reſiſtere / cedit ⁊ ſuccūbit eiſdē
Ex inq̄t cito dñs ad loth de ſodomis. Non
 em̄ potero ibi q̄c̄q̄ ſacere. donec exiueris in-
 de. tanq̄ p̄ntia ſua om̄ipotētiffimā xturē crea-

toris ligatā teneret. Et etia⁹ orāti moysi / p po-
 pulo q̄ peccauerat orādo vitulū: dixit dñs / di-
 miſi eis iuxta x̄bū tuū. tanq̄ ipm x̄bū tuū eēt
 mihi regula opandi quā mihi trāſgredi nō li-
 ceret. v̄l mādatū v̄gentiſſimū qd p̄teriri nō
 poſſem. Siſt aut cauendū ē tibi in lucta iſta:
 ne debili aut fragili fundamēto aut ſulcimen-
 to imitaris. qd ille pculdubio facit / q̄ de meri-
 tis ſuis cōfidit. ⁊ tanq̄ meritis ſuis debita pe-
 tit / in orōne dona dei. Et hic ē idubitāter pes
 ſupbie / de quo petebat Dauid dicēs. Nō ve-
 niat mihi pes ſupbie. quo null⁹ fragilior aut i-
 firmior inueniri poteſt. Si vis ḡ firmiter ſta-
 re ⁊ indeſcibilis in lucta iſta: innitere dño. cō-
 fide in ip̄o. qz vt mons ſyon q̄ habitat in hie-
 ruſalem nō cōmouebit in eternū. ſic q̄ cōfidit
 in dño. ampli⁹ etia⁹ ſubleuant⁹. ſic dicit Salo-
 mon in Prou. Qui cōfidit in diuitijs ſuis cor-
 ruet. Amirū qz vāmtas ⁊ mēdaciū ſūt. Qui
 aut ſperat in dño ſubleuabit⁹. Quis em̄ ſpera-
 uit in te ⁊ cōſuſus ē. ſic dicit Ec̄c̄s. Job x̄o ad-
 mirāde cōfidētie. ſi occidit inq̄t me / ſperabo
 in eo. verūm in cōſpectu illi⁹ vias meas argu-
 am. Et ip̄e erit ſaluator me⁹. Dauid x̄o bea-
 te ac fortiffime ſpei dicebat. Dñs firmamen-
 tum meū. Et itez. Si exurgat aduerſum me
 plū in hoc ſperabo. Per modū igit om̄em ſi
 bi caueat a ruina ⁊ lapſu: q̄ totū ſe i deū p̄icit
 ⁊ totus ei pondere p̄fidētie ſue incubit. Pro-
 pter qd dicit Aug⁹. Solus vincit q̄ de ſe nō p̄-
 ſumit. Neceſſe ē vt de victoria nihil ſibi p̄ſi ar-
 roget / v̄l aſcribat: qn poti⁹ nccē ē vt ſolū deū
 actorē ⁊ largitorē illi⁹ cōſtituat. Accidit etia⁹
 plerūq⁹ in certamiē luctatorio: vt alter luctā-
 tium / alterum etia⁹ ſuo pondere ſolo deiſciat.
 Fit aſit ⁊ in iſta ſp̄iali lucta ad ſilitudinē ⁊ p-
 portionē illi⁹ hociū. quēadmodū em̄ q̄ ſolis
 viribus ſuis aut meritis innitit⁹: dei auxilio et
 virib⁹ ſeipm p̄uat atq⁹ oſtuit. Si q̄s d̄ ſeipſo
 totaliter diffidit ⁊ ſoli gr̄e atq⁹ miſcōie dei ad-
 iutorij ⁊ xtutez in ſe aduocat / ⁊ trahit: ita vt
 deus ei deeſſe nequeat. pp̄r h̄ dixit ſapiens ⁊
 ſc̄i⁹ Aug⁹. Secure proijce te in deū. nō eniz
 crudelis ē / vt ſeipm tibi ſubtrahat / ⁊ te cade-
 re p̄mittat. Sicut igit nō ē poſſibile miſericor-
 diſſimo deo: crudelē eſſe in aliquē / q̄ in miſeri-
 cordia ipſi⁹ ſperat. Sic nō ē poſſibile vt ſe ſb-
 trahat alicui / q̄ ſe in illū proijciat. Facta inq̄t
 Dauid cogitatū tuū in dño. Et iterū. j. Per. j.
 Om̄em ſollicitudinē veſtrā proijciētes in eū
 ſciētes qm̄ ipi cura ē de vob. Per hāc igit viā

erit dñs tecū in lucta ista. impossibile igit̃ erit te
cadere sub eo. Si em̃ q̃cūq; habebas viriū / et te
adiūctis sibi dei adiutorio et virib⁹: nccē estyt
eo fortior efficiaris. Qui si etiā nihil habuerit
viriū a pte tua: nō tñ eo eris infirmior / cū ee-
dem vires et tibi et illi sint. Nemo aut̃ dubitat
cuiq; a pte sua aliquid viriū eē h̃ est a pte libe-
ri arbitrii. Et p̃p̃ h̃ oīs ecclesia scōrū / celesti
magisterio erudita et instituta: dicit. deus ad-
iuua me: q̃st̃ nihil de se possit. Nō adiuuari pe-
teret de dō h̃ poti⁹ totū ab ip̃o fieri qd fieri vel-
let. Et h̃ ē qd dicit Aug⁹. sup lib. psalmodum
Qui petit adiuuari: aliquid de se facit. alio-
q̃n diceret. pculdubio totū fac de⁹. nihil proz
suis m̃hi refuās siue relinques faciendū. p̃p̃
qd dicit Apl⁹. Opatores dei sumus. valet et
in ista lucta dei mirabilis astutia vel prudentia
poti⁹ x̃tutis humiliāis: q̃ dum a se totā victo-
rie gl̃iam proz suis excutit / et nihil in ea iur / ha-
bere se sincerissime cōfitef corā illo se deo to-
tū attribuit et ascribit. Et p̃p̃ h̃ totū certamē
in ip̃m impigit. idē em̃ ex nccitate debet labor
certamē / et honor victorie. Qua p̃p̃ dū di-
gl̃ia et honor victorie isti tua ē: dicit eidē p cō-
sequēs igit̃ et x̃r̃ certamē tua ē labor ip̃i. Et
hoc ē dicere. luctare g̃ et ṽmce ip̃e cū tibi soli de-
beat gl̃ia victorie: et tua sit iure plenissimo et
singulari / tibi soli debet et ip̃a victoria / et tua ē
iure plenissimo et singlari. Qua p̃p̃ et ip̃a lu-
cta. luctare igit̃ cōtra temetip̃m mecū et pro
me. Qd si dicerēs. qd ergo tu ip̃e facis de te
siue p te / si lucta ista tota mea ē. Rñdeo i hoc
qz ip̃a coopatio mea q̃ est coopatio liberi arbi-
trii d̃r etiā donū tuū eē. Om̃e nāq; bonū / siue
gr̃e / siue nature / siue glorie / siue fortune siue
corpis donū tuū ē. h̃ etiā ip̃m qd gr̃e tue appli-
co mecū liberū arbitriū: et q̃ eo vtor / et ip̃a tua
impat / donū s̃titer tuū ē et op⁹ atq; bñficiū.
Qua p̃p̃ nō imerito dixi / quia lucta ista tota
tua est / totaq; eius victoria.

Quomodo deus per luctam oratiōis vin-
citur. La.

LIII

Est hec autez

p̃ pcedā ad psequēdū d̃ orōne / fm̃
qd ip̃a ē pugna cōtra armatū om̃-
nipotentissimū atq; inuictissimū deū. Et faci-
am te scire / qz orōne vincit caput ligat arma-
q; sua om̃ia ei auferunt. et ab ip̃o orāte capti-
uus inde ducit et q̃diu vult ip̃e orans / in vin-

culis ab eodem tenetur ip̃e fortissimus deus.
Quia igit̃ iam audisti ex pcedentibus in lib.
Sapieñ. quia ip̃e acuet diram irā suā in lan-
ceam. Manifestum est tibi quia vna ex arma-
turis eius. dira ira eius est. Et quia ipsa est
lancea ipsius. In ista igitur pugna primū frā-
genda est lancea ipsius. Qd qualiter fiat do-
cet te Salomon in p̃rouerb. xv. vbi dicit tibi
Quia responsio mollis frangit iram. Que
autem responsio mollior excogitari posset /
contra iram ipsius: q̃s reatus confessio: q̃s pe-
ne minate siue vindicte laudatio: q̃s miseri-
cordie humilis et deuota postulatio. Qua
propter qui sic in oratione se habet: sicutq; lo-
quitur ad dominum: proculdubio frangit irā
ipsius. Ip̃emet namq; dicit Ãth̃ xv. Ser-
ue neq; / nunquid omne debitum dimisi tibi
quoniam rogasti me? Quis autem dubitat
remissionem / omnimodam fractionē ire cē
iudicis quātumcūq; irati. Non enim potest
ex ira siue per iram quicq; contra peccatores
postq̃ totum remisit eisdem. Sicut. neq; p
lanceam confractam siue contritam. Addi-
sce et pone in intimum cordis tui / peritiam
istam et prouidentiam: per quam diram dei
lanceam / et confringere scias et possis.

Alia armatura eiusdem. torax est. et hec est **B**
iusticia. sicut legitur in eodem capitulo vbi
dicitur. Accipiet pro thorace iusticiam. hanc
etiam armaturam eidem auferre potes: si
iusticia te indueris / vel armaueris contra eū
Jam autem edoctus es ex his que precesse-
runt: quia penitudo siue penitētia iusticia est
et qz iusticia qdā ē p quā penitēs semetip̃m iu-
stificat / accusando se et alligando contra se / et
testificando contra se / et sentenciando con-
tra se: quod est dicere condemnando se / et re-
um eterne dānatiōis p̃nūciādo se. Deinde
torquēdo se cruciatib⁹ penitudis / et dolorib⁹
cōpūctiōis. Te igit̃ in orōne / thorace iusticie
ist⁹ armato: nccē ē deū iusticiā suā dponē: et in
ermē abhuiusmodi iusticia se penit⁹ exhibere
Nihil em̃ habet iusticia eius cōtra sic iustifica-
tos. Et si quid cōtra eos aggrederef / et iuste
et inique hoc facet. Quoniam fm̃ hoc iusticia
sua iustos impugnaret et iusticie pro viribus
impendentes et operam dantes molestarēt.
Amplius potest iste salua iusticia iustis non fa-
uere? Ampli⁹ fm̃ h̃ iusticia bellū h̃et cōtra se?
Iusticia nāq; quā p̃nominaui / studiosissime
pugnat cōtra iusticias: quoniam et p̃tra om̃ia
vicia et peccā / q̃ sunt et inimica maxime iusticie.

Capitulum

dei. Quare in pre ista / ex pte iusticie ē ista iu-
sticia / et ppugnatrix illi? ptra capitales inimi-
cos eiusdē. Non pōt igit iusticia dei pugnare
cōtra illā / neq; aduersarij vllō modoꝝ eiusdē
Qua ppter nō pōt ēē armatura aliq; ptra illam
Sis em armatura ptra illuz ē illūq; pugnat /
L cui? hostē armat. Tertia xō armatura dei iu-
diciū rectū ē. et galea ē ipsi? sic in eodez caplo
legi? vbi dī. Et accipiet p galea iudiciū rectū
Tu g diiudica teipm / iudicio recto de q dī in
ps. Iusticia et iudiciū correctio sedis tue. Et
iteꝝ. i. ad Corinth. xj. Q si nosmetipsos dii-
dicarem? nō vtiq; diiudicaremur. Assume ti-
bi igit iudiciū rectū istud. et tunc ociose vel su-
peruacue assumer illd sibi dīs: qd neq; decet
sapientissimā ei? bonitatē. Neq; etiā possibile
ē qd q; ociosum vel inutile ēē apd ipm. Ampli-
us te assumere hmōi iudiciū nihil ei iudicādū
relinquit in te. sic audiuiſti ex testimonio apli
j. Ad Corinth. xj. dicēs. Q si nosmetipsos di-
iudicarem? nō vtiq; diiudicaremur. Qua p-
pter te faciente de temetipō hmōi iudiciū. ne-
cesse habet ipm deponere in pre ista officium
iudicātis / seu iudiciū rectū. Quare q̄cito as-
sumis tibi iudiciū hmōi faciēdū tibi de temet
ipso: tācito auferſ ei galeā istā suā. Quarta
D armatura eiusdē ē eq̄tas. sic in eodē caplo le-
giſ. Sumet scutū inexpugnabile eq̄tatez. Si
igit vis ei auferre scutū istud: depone iniqui-
tates tuas. qd est dicere desere eas / et abstulisti
deo scutū istud vbi em nulla ē iniquitas. nul-
la ē dō armatura ncēria ptra iniquitates. Q-
igit eq̄tas nō armat eū nisi ptra iniquitates: nec
possibile ē vt armet ptra eas nisi equitate: qz
equitas nō armat eū nisi contra iniquitates.
Manifestū ē depositis iniquitatib? tuis: deū
nō posse hēre scutū hmōi ptra te. Qua ppter in
ista pugna ofonis absq; scuto illū facies: si ab
iniquitatib? tuis auersus fueris. Clez ē qd di-
cit sanct? Job de eo. Iniquitatē pponit contra
me. De cōfidentia innocentie et bone pscie sue h
dixit: intelligēs deum nō posse scutum eq̄ta-
tis sue abscondere vltōponere: nisi ptra iniqui-
tates et iniquitates eoz / a qb? imūnē penit? et nuduz
se sentiebat sanct? iste. Ac si g intēderet quia
scutum istud de erat deo ptra ipm dixit. eq̄ta-
E tem proponat ptra me. q̄si dicet. armet se scu-
to hmōi si habet. Quia xō gladium et phare-
tram ex vtraq; pte acutuz in ps legiſ habere
Et arcum ipm terendisse / gladium vibrasse:
exp̄sse legiſ: nō sunt p̄reremnde h iste due ar-
mature. Sciēdum igit tibi arcuz dei / nō ē nisi

iudiciū ipi? / et in eo velut chordā ēē miam si-
ue pietatē ipi? lignum xō fortissimum: recti-
dinē iusticie ipsi?. Quēadmoduz g in arcu lit-
terali siue materiali p chordā / lignum a recti-
tudine sua flectit et curuat: sic iusticie diuine
rigor / a meritis penis siue vindictis vltra q̄
cogitare sufficiam? tpat atq; leniſ. Sagitte
āt q ex arcu isto emittunt siue traiciunt. snie
iudiciarie sunt. nulla armatura protectionis
repellibiles seu retro: suz reuersibiles. Sic le-
giſ de sagitta Jonathe. q nūq; puerſa ē re-
tro: sum. Et itelligo de nouissimis iudicij sen-
tentijs: ptra q̄s / nec appellatio / nec supplicatō
qdq; poterit. Alie nāq; h p̄mum snie vel eli-
dunt vel euacuant. Et modis qb? he fiunt in
fmōib? exhortationum popularium cessant
p me audire potes vt de alijs taceā. Et quēad-
modum arc? q̄to magis p chordā curuat: tā-
to forti? sagittas traicit / et duri? pcurit. Sic i-
illos qb? maior sit miscōia / siue tolerādo / siue
alias bñfaciēdo: intēsa ē: duriores snie iudicij
emittunt. Quia g vt p̄dixi / arc? iste ē iudici-
um. et iā audiuiſti q̄lir eidē auferas arcum su-
um. Q si ad h intēdere sciueris et voluerſ vt
arcum istum pfringas. h pculdubio facies: si
tibi iusticie rectitudinē ptra teipm assumpse-
ris. Te em rigorē iusticie ptra temetipm ex-
ercente: nihil ei de rigore illo reliq̄sti. Quare
vel arcum istum cōfregisti / vel ipm deo abstu-
listi. Chordā siqdē miscōie ipi? nō ē op? tibi vt
vel rumpas / vel minuas / vel aliquatenus le-
das. Illa ē em q in pugna ista te maxime adiu-
uat / et p quā solā in ea stas et pugnas. Gladi?
F xō ex ore sedētis in throno ex vtraq; pte acu-
tus exiens: snia ipa quā ore suo sacratissimo
locut? est: in extremo iudicio rectissime itelli-
giſ. Que ppter h gladi? ex vtraq; pte acut? of
qm istar gladij acutissimi / et aiām et corp? mor-
te etna pemptur? ē. hunc igit gladiuz eidem
auferſ: si gladium penitudis / aut discipline
ptra temetipm assumis: et vindicare in temet
ipso: q̄s irrogasti deo iniurias et ptumelias vi-
rilir? pponis atq; disponis. Neq; em habebit
q te pcuriat. si te pcutiētē viderit ex zelo p̄nia
lis iusticie temetipm. Cōfident igit dicei: mit-
te gladium in vaginā tuā: qz ego euaginaui
meuz. Potes et paliā viā auferre eidē gladi-
um istuz: dicēs ei: qz gladi? vltiōis siue dānati-
onis: gladi? ē soli? iusticie. Nec in eo potes p-
cutere. et nisi vbi potes. For at siue iudiciuz
pniale: for ē et iudiciuz mīe. Ego at in h foro
et iudicio certo experior. et Qua ppter nihil ad

te ex vindicta vel ultione exercenda in me: et nihil ad te de gladio aduersum me. Aderito igitur tibi dicere potest misericordia mitte gladium tuum in vagina: quia nullus est locus gladio coram me: nulla enim ex ore meo procedit vindicta sententia condemnationis: sed absolutio: remissio: et liberatio spiritus. Alia etiam via auferes sibi gladium vindictae et ultionis. Et si dubitans si gladium tuum homini a te ipso abstuleris. Et intendo si vindicare iniurias tuas et potius melius alios nolueris. In ea quippe mensura: quam mensus fueris remonet tibi. Et iterum. **B**oni misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequuntur. Qui vero vindicari vult: a domino inueniet vindictam. sic legitur **Eccli. xviii.** Et iterum **Abat. xvi.** **D**es qui gladium accipit gladio peribit. Quicquid enim gladium iniuriarum propter vindictam accipit: gladio diuine ultionis peribit. Luriantur ergo et quantum vides satis pacifice inducit opus deus: ad deponendum gladium ultionis: cum sola depositione gladii tui ad hoc inducit. In quo et oibus alijs manifestum est: quod benignus quam pacificus quam beneficium habere deus si tria ista in nobis obferuamus. sic enim de dictum est ad ipsum. **Luce scilicet scilicet eris: et cum viro in nocere in nocens eris.** Ita cum pacifico pacificus. cum benigno benignus. cum beneficiis spiritus beneficiissimus est dominus. sic et cum misericordibus misericors. Iuxta modum istum dico tibi: et de lancea ipsi. quia lancea tua: quam utique ira tua est: in tempore proregeris: ut quilibet modo impotentem reddideris iram dei: qui iustissime vibrabat pro te profriges. Et si propter ire incensum in tempore extinxeris: facies idem et per hoc de ira dei. Rursum quid ait per. Exardescit velut ignis ira tua. Exardescit utique si nostram non extinxerim. Et reminiscere: quia istis duobus modis: bellica potissimum agunt circa homines: igne videlicet et gladio. Quia propter iermes et ad bella penitus impotentia sunt: quod desunt ignis et gladii. Si vis igitur omnipotentissimum deum iermem prosum efficere: et in bellum omnino pro te reddere: aufer ei ignem istum et gladium: per vias quas ostendi tibi. Et intendo aufer a te metipso ignem ire: et gladium qui idem est: utrumque a deo abstulisti: inermis apparebit: et inermis se exhibebit in oratione aduersum te: si inermis ei hoc homini armis omnino carum occurreris. Quia propter non iminebit tibi bellum pro te cum: sed frui pace et benivolentia ipsi tibi licebit. Debes autem remitti: quoniam officium orationis vel aggredi vel assumis pro a deo: te intrare caput certaminis et plium te cum eo sive aduersus eum committere. propter quod quicumque bellum inuit sive plari volunt: dei adiutorium primo inuocat: scientes quod de celo fortitudo et victoria est. Et ob hoc etiam cum hora vi-

uini officij: qui et orationes sunt: indubitanter incipiunt ab inuocatione diuini adiutorij. quod est. **Deus in adiutorium meum intende.** Ex quo et videtur apparere: quia quicumque in diuinis officiis homini quod est dicere laudibus et sacrificijs oblationibus et obsecrationibus consecrati sunt: bellatores pro a deo: et pro pugnatore pro toro dei ipso sive ecclesia ipsius constituti sunt. quod et ipsa tonsura clericalis euident ostendit: cum manifesta tonsura pugili sit: et pro pugnatore. Est etiam signum et insigne corone: qui pro victoriam certaminum homini pia fiducia spiritus debet presumere. nec diffidere: nec desperare de ea: propter infirmitatem suam: et omnipotentissimam creatoris fortitudinem: cum ipsemet spiritus vinci vult in homini certaminibus: et adiutorem fortissimum se prebeat: fortiter ac legitime in eis agentibus. propter quod mira fiducia petit unusquisque eorum et dicit. **Deus in adiutorium meum intende.** ac si diceret: in ista hora: vel oratione: in hiis certamine quod pro te aggredior vel in eo. Scio enim me in illo certamine nihil posse pro te facere: nisi adiutorio tuo aggrediar pugnam contra iram iustissimam tuam pro populo tuo vel unoquoque ex illo. Scio scriptum esse: veracissime me de te per scilicet et sapientissimum **Iob** dicere. **Deus cuius ire nemo resistere poterit.** Scio me non posse in certamine istius victoria adipisci viribus meis: sed solam me scilicet et sapiens **Breg** dicens quod ire dei tu resistit cum ipse qui irascit opitulatur. Quia propter vacue essent et prosum iutiles omnes orationes qui orationes ecclesie sanctorum. pro placanda ira dei iustissima sunt. Quod si quis querit: cuiusmodi adiutorium a deo petit cum et or. **Deus in adiutorium meum intende.** Rursum in hiis: quia gratia deuotionis et orationis. hoc enim est adiutorium quod deus pro semetipsum maxime adiuuat orantem: et hoc scutum inexpugnabile: qui deuote orantes: se et illos per quibus orant ab ira dei protegit et defendit. Propter quod oratio dicitur scutum in libro. **Sapient. xviii.** ubi legitur. quod parat homo sine qua re propositiones fidei sive scutum orationum. proinde igitur circumspecte incipit ecclesia orationes homini. petens in primis gratiam sic orandi: ut deus necesse habeat exaudire. hec autem necessitas non est violentie: non impulsio: aut coactionis: sed inundantis gratuita largitate beneficentie. Apparet autem tibi ex his quanta sit stulticia. quanta ignauia contra negligentia clericorum: qui cum officio orandi consecrati sunt: et addicti: orare addiscedere scire non curant. Sitis quoniam ignauia vel negligentia in nullo genere hominum inuenitur. Nemo enim proficit aliquid officium cuius non velit studeat habere partem: propter clericos solos qui clericalis officij: tamque salutaris tamque honorabilis ignorat.

Capitulum

tiam nec verentur nec metuunt nec erubescunt
¶ Non clerici regulares permittunt orationem officia
 cum in hoc est ut forma orandi in euangelio traditam
 fuerit. Sic reuera dignum et iustum est ut alijs oroni-
 bus ea se petere ostendat quod ipsa oratione officia pe-
 tere diuino magisterio edocti sunt. **¶** Admo-
 nendi igitur sunt et modis omnibus exhortandi at-
 que docendi quod clerici sunt vel fieri volunt ut sue
 professionis officium discant agere et per omnia lauda-
 biliter adimplere. Quis enim pugil siue propu-
 gnator pugillatorio arte ignorare non erube-
 scat et addiscere non studeat ut Iheronimus. Lude-
 re quod nescit capessibus abstinet armis. Quis
 etiam vellet esse patronum et aduocat in causis vi-
 lissimis temporalium et rethorica illam secularem per qua
 sciatur casus hominum allegare se ignorare non doleat.
 Leges quod quis ad defensionem iustificationem
 causarum hominum suscipit adducat non studiosissi-
 me exquirat. Et quod de legibus hominum arma sua vo-
 cant aduocati seculares et inermes etiam se fa-
 tent si legibus istis armati non fuerint. Sic legi-
 bus et allegationibus prescriptis armatus pugnam
 istam aggredere contra deum quem tam fortiter arma-
 tum esse contra te audis. Et sic praedixi deponere tu ar-
 ma ire atque vindicte contra iniuriatores tuos.
 Depone ignem et gladium astrictos et inuenies
 inermem deum et ad pugnam contra te impetum
 ac propterea inermem. Quid restat tibi de deo fa-
 ciendum nisi ut ipsum inermem iam et victum vincas si-
 uel liges et in vinculis teneas artissimeque inua-
 sibile apud te custodias. **¶** Pone igitur temetipsum
 in vinculis illi in quibus est alligatura salutaris si-
 cut dicit Ecclesiasticus. Ligate funiculis adae et vin-
 culis charitatis illi quibus te trahat ad se et per se.
 Et ecce iam ipsum ligasti et posuisti in vinculis tuis
 Usualis enim et vulgaris de muliere habet virum in
 vinculis suis quod ea fortiter amat et cum amor so-
 lus vinculum sit quod cor humanum ligari et teneri potest.
 Sic est vinculum quod solus deus ligari potest atque teneri
 propter hoc dicitur in libro Deuterio. Dominus deus tuus aglu-
 tinat et perhibet tuis et adhaeruit eos. **¶** Si vis
 scire cum te deus habuerit in vinculis suis habebis
 eum et tu in vinculis tuis. Testificat tibi ipse
 met. Proverbium vii. Ego diligentes me diligo.
 Quid autem aliud est nisi quod in vinculis meis ha-
 buero. **¶** Si quis a me querit hoc efficere vel pro-
 curare potero iam satisfeci eis quod precesserunt ubi
 docui te de igne sacrificij orationis vel illud con-
 reres et accipies quod non solum stultum et etiam infa-
 missima merito videri debet questio ista sic et ibidem
 dixi tibi. Incompabilis enim magis difficile vide-
 ri debet vinculis querit se teneri poterit ab amore

creatoris vicis quod minus eum diligat quam vel quilibet
 ipsum amet. Hec enim timendum est ut dicit Augustinus in libro
 de doctrina christiana ut deus agnitus non diliga-
 tur si enim ista minuta imo etiam extrema atque
 vilissima bonorum dei quod vtriusque temporalia sunt sua il-
 la minima bonitate atque pulchritudine ita in-
 flammant amore suo eos quod ea vel ad modicum co-
 gnoscunt et rapiunt ea totaliter in se quod putan-
 dum est facere creator optimus vel pulcherrimus de
 cognitionibus et inspectionibus suis. **¶** Postquam autem ad
 hanc tam nobilis triumphus gloriae tam inclite prede ca-
 ptionem se diuina gratia extulerit adhibe omnem cu-
 stodiam ne euadat et ne effugiat preda ista man-
 tuas. Qui fuerit sic comedit fructum et custodiam
 domini sui gloriabitur. Tene igitur nec dimittas sic di-
 citur sponsa in cantico tenui nec dimittam. In eo quod
 per effugiet a te omne bonum quemadmodum sole re-
 cedente ab hemispherio nostro cum eo recedit et
 tota radiositas et totus calor serenitas cordis
 tui totaque pulchritudo gratiarum virtutum quibus mens
 tua illustrabatur euanescent et non solum tenebro-
 sa atque in mente tua relinquuntur. **¶** Si dixeris non
 possum tenere fortissimum et omnipotentissimum etiam
 pictum oculi intuitu vere vtriusque dicitur si ipse quod capi
 voluerit a te et teneri vult a te. Hec reputat ca-
 ptionem carcerariam prubernium tuum et cohabi-
 tationem suam imo delicias suas sic ipse met testa-
 tur. Proverbium vii. dicens Delicie mee esse cum filiis
 hominum. Non artat enim vel molestat ligatura hominum
 cum nihil a deo ei placeat in nobis ut vinculum amo-
 ris quod ei astringimur. **¶** Quia quippe alia bona nostra
 ei placet et omnia amat custodit prouocat adauget
 atque remunerat propter istud. **¶** Quia enim bona quod fecit
 nobis omnia mala quod per nos sustinere dignatus est fecit et
 sustinuit propter istud. **¶** Quia propter manifestum sit quod quod
 fortior fuit ligatura hominum quod quod astrictior
 tanto erit ei acceptior. Laue igitur totis studiis
 et viribus ne rumpas vinculum istud quoniam fractura
 ista non ipsum ligaret si potius fugaret a te et aufer-
 ret illud tibi cum tota sequela bonorum quod debet in ha-
 bitatione et patria ipsi. **¶** Assume igitur incessanter vin-
 culum istud et astringe illud arti. Hec autem facies am-
 pli et apostoli meditando in mirabilibus eius quod fecit et fa-
 cere non desistit. Pillam enim innotescat potentia sa-
 piencia bonitas pulchritudo et plarga beneficentia
 ipsi quibus omnibus amabilem se exhibet et calorem
 vitalis dilectionis sue diffundit in oculos intelligibiliter
 cognoscetes ipsum Amplius autem et propius in eos quod stu-
 diosiores sunt investigatione magis et meditatione
 mirabilium ipsi. **¶** Nonne enim sine causa di-
 cebat propheta de se meditabar in omnibus
 operibus tuis et adinuationibus tuis exercitabar

Et alibi: delectasti me dñe in factura tua. Et
 enī si pulchritudo et mirificētia plimū habeat
 in seipso admiratiōis et dilectiōis: et h̄ tñ maxi
 me delectabilis ē q̄ ineffabilis ē suauitatis cōcē
 tu velut carnē qdā pulcherrimorū gestorū
 diuinorū tota resonat creatorē. Silt in h̄ ma
 xime speciosa et interi⁹ aspectib⁹ iucūda q̄ pul
 chritudinē vtrūq; creatoris q̄ h̄ cogitabili si
 militudinē repñtāt. Dñe de⁹ et saluator meus
 quē nō reputares dirū ac crudelissimū: i quē
 si q̄s q̄tūcūq; gñit peccasset: si offerret se ca
 ptiuū et vinctis ipsi⁹: vt in captiuitate hui⁹
 torqueret ipm q̄tū et q̄lī velle: si in q̄ h̄ recusa
 ret: hoc igit̄ Dñe mīscōdie cogita de temetip
 so. Scio siqdē me gñissime peccasse cōtra te.
 cū offero me captiuitati tue et vinctis: vt ibi
 me ponas ibi me detineas atq; custodias nec
 solū offero s̄ horrore et peto. Absit a te misera
 tor et misericors dñs: vt nō benigniorē te mihi
 exhibeas: quā multi duri et crudeles hoīes se
 mihi exhiberēt: si in eos peccasset et h̄mōi eis
 satisfactiōē offerre: nec abijcias mihi d̄ capti
 one ista et vinctis istis q̄c̄. Scio nāq; igit̄ q̄
 captio ista et vinctulatio sunt tibi oib⁹ alijs gñi
 oris. Nō igit̄ o; obeē mihi ad iueniēdū mīam
 tuā q̄ talē captiōē eligo. Sic nec ipa p̄p̄ h̄ re
 pelli nec recusari debet a te qm̄ tibi placatissi
 ma ē. In hac captiōe et in h̄mōi vinctis me po
 ne et detine: ibiq; tracta q̄d dñe vel dure volue
 ris. Ibi me torque p̄ omī beneplacito volūta
 tis tue. Et si dixeris mihi: qz in astutia loqr̄
 h̄ vic; qz scio mihi n̄ posse eē bonū nisi i captio
 nib⁹ et vinctis tuis sum: et qm̄ scio h̄ mihi face
 res: et ego captū te h̄rem et tenerē silt in vinctu
 lis meis. Rñdeo dñe mīscōdie vex ē qd̄ dicit̄: q̄
 q̄ prudētia: q̄ astutia vocāda sit scia q̄ sic lo
 quor p̄sertim cū vtrūq; istorū placeat bonita
 ti tue. Accedit aut̄ tertiū glia tua siue honor:
 q̄ tāta mirificētia tue mīscōdie me reuocas ad
 te et liberās pctōres. Et tu ipse testis es q̄ oīa
 intueris ad nudū et lucidissimū: qz glia tua et
 honor in intentiōe mea ē in pre ista. Et ego iā
 in proximo dixi tibi q̄ delicie tue sunt captio
 ista et alligatio tua.

De mirificētia et virtutib⁹ ofonis. La. LIII

Est hec iuxta

p̄missa et ordinē p̄missum loqr̄ aliq̄
 de mirificētijs et virtutib⁹ ofonis: vt
 p̄ ad amorē et studiū ofonis et accēdaris ar
 nus: et puoceris efficaci⁹. Debes igit̄ remini

sci illoz q̄ in ip̄o tractat⁹ illi⁹ initio audisti vic; q̄
 oīs sciificatio. oīs bñdictio. q̄ p̄ viros scōs fit
 p̄ ofonē fit. Ipa etiā mirifica trāsmutatio pa
 nis et vini in corp⁹ et sanguinē dñi ac redēpto
 ris nr̄i: p̄ ofonē fit. q̄ oīs ecclia scōz petit dicēs
 vt nob̄ corp⁹ et sanguis fiat dñi nr̄i iesu xp̄i: q̄
 p̄ die q̄ pateret̄ rē. Sanctificatio q̄ baptis
 malis q̄ ē regeneratio et renouatio aīaz q̄ n̄
 hil in mūdo mirabili⁹ vel salubri⁹ vel magnifi
 cēti⁹ aīe vlt̄ glīosī in tota rerū vniūitate fieri
 pōt p̄ ofonē indubitanr̄ fit. Hec enī forma x̄
 borū q̄ dicit̄ baptisator. Baptiso te in noīe p̄ris
 et filij et spūs sc̄i. Of o h̄is intētū vel intētionez
 baptiso te noīatim inuocatis p̄re et filio et spi
 ritu scō ad te regenerādū et renouādū. Et sci
 endū q̄ illozū q̄ppe soloz ē ista x̄ et p̄as. q̄ si
 volueris intelligere in noīe illoz. i. x̄tute. re
 ctus ē et christianissim⁹ intellect⁹. Et erit sen
 sushic. Baptiso te a. in noīe. i. in x̄tute ipsius
 p̄ris et filij et spūs sc̄i. Neq; enī in alia vel paliaz
 x̄tute fieri pōt tā mirifica mutatio. Siue autē
 intelligas in x̄tute inuocata siue inuocatozū
 p̄ris et filij et spūs sc̄i rectissime itelligas i vtroq;
 sensu forma illoz x̄borū ofo ē vlt̄ inuocatio vel
 ip̄i trinitat̄ vel x̄tutis eiusdē. Iuxta modū
 illū cōsidera singula sacramētoz qd̄ mirificē
 tie et x̄tutis habeat bñdictio et absolutio sacra
 mētalīs q̄ vtrūq; ofo tēplū ē in ip̄o sacro p̄fessio
 nis et sentiunt cōfidentes et signis euidentib⁹
 hec sepius experiunt̄ sacerdotes. Et hec est
 virtus christi clauium et manū sacerdotaliū
 potestas mirifica quā in consecratione sua p̄
 ipsam sacram vñctionem olei sancti percipi
 unt ipsam orationē pontificaliē que est hec.
 Consecrēt que sumus dñe manus ista et sanc
 tificeris pillam vñctionem et nostram bene
 dictionem vt quecūq; recte benedixerint be
 nedicta sint. et quecūq; sanctificauerint san
 ctificentur. Amen. Et est alia mirificētia x̄
 tutis ofonis qua ire dei resistit cui nemo resi
 stere potest sicut audiuit in p̄cedentibus ex
 sermonibus sancti Job de qua dicit̄ p̄s. quis
 nouit potestatem ire tue et p̄ timore tuo iram
 tuam dinumerare. Qui etiam aliud mirificū
 quia non solum virtute ofonis placatur ira
 illa omnipotentissimi dei sed etiam impetrat̄
 ab ip̄o et gratia quā nobis concedat deus tri
 nus et vnus p̄ infinita secula seculorū. Amen.

Explicit Rethorica diuina de ora
 tione domini Guilelmi pariensis.

...me illi dei xpi dyabol

...dixit pater ager in me